

Kuopion kaupunki
Ympäristöterveydenhuolto
Tarja Hartikainen

Asianro 4131/11.06.00/2023

19.05.2023

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo.stm@gov.fi

Ympäristöterveydenhuollon lausunto tupakkalain muutosta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta (viite VN/11255/2033)

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Kuopion ympäristöterveydenhuolloilta lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi tupakkalain muuttamisesta. Esitysluonnos perustuu tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksiin (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2023:5). Lausuntoa pyydetään kiireellisenä, koska lakimuutokset on tarkoitus saada voimaan mahdollisimman pian.

Kuopion kaupunkiympäristön toimintasäännöllä on delegoitu lausuntojen antaminen merkitykseltään vähäisemmissä asioissa ympäristöterveyspäällikölle.

Lakimuutoksen taustalla on Fimean muuttunut tulkinta ns. nikotiinipusseista. Fimea on aiemmin tulkinnut nikotiinipussien kuuluvan lääkelain soveltamisalaan. Fimean uuden linjauksen myötä nikotiinipusseja saa myydä ilman vähittäismyyntilupaa eikä tupakkalaista tule pusseille nikotiinirajaa. Nikotiinipussit muodostavat näin vakavan kansanterveydellisen uhkan. Ehdotetuilla lakimuutoksilla tupakkalakiin lisättäisiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, joka kattaisi nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Kyse on nuuskankaltaisista tuotteista, jotka eivät sisällä tupakkakasvia mutta joihin on lisätty nikotiinia, ja jotka vastaavat käyttötarkoitukseltaan ja ulkoasultaan perinteistä suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa.

Esityksessä ehdotetaan, että savuttomista nikotiinituotteista säädettäisiin tupakkalaissa vastaavalla tavalla kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakasta, purutupakasta ja nenänuuskasta säädetään. Tämä tarkoittaisi savuttomien nikotiinituotteen myynnin, muun luovuttamisen ja välittämisen kieltä sekä maahantuonnin kieltä eräitä rajoituksia lukuun ottamatta. Myyntikiellon rikkominen olisi tupakan myyntirikoksena rangaistava teko ja voisi johtaa tupakkalain mukaisen vähittäismyyntiluvan peruuttamiseen. Lisäksi ehdotetaan savuttomien nikotiinituotteiden käyttökieltoa päiväkotien ja esi- ja perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- ja ulkotiloihin sekä leikkikentille. Savuttomien nikotiinituotteiden hallussapito kiellettäisiin alle 18-vuotiailta.

Kuopion kaupunki
Ympäristöterveydenhuolto
Tarja Hartikainen

Asianro 4131/11.06.00/2023

19.05.2023

Kuopion ympäristöterveydenhuolto yhtyy lain yleisperusteluissa esitettyihin vaikutuksiin. Esitys yksinkertaistaa viranomaisvalvontaa ja viranomaisten työtä laajemminkin. Nikotiinipussit ja niiden vähittäismyyntipakkaukset muistuttavat ulkomuodoltaan läheisesti nuuskaa. Tuotteiden yhtenevä ulkomuoto on tuonut haasteita valvoa EU:n laajuista suussa käytettävän tupakan myyntikieltoa sekä maahantuontia koskevien säännösten noudattamista. Tuotteiden läheisesti toisiaan muistuttava ulkomuoto on voinut hämärtää tuotteiden välistä eroa myös yksityishenkilöiden näkökulmasta. Esityksessä ehdotetaan, että savuttomien nikotiinituotteiden sääntely yhdenmukaistettaisiin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa koskevan sääntelyn kanssa, mikä poistaisi edellä kuvatut käytännön haasteet viranomaisvalvonnassa.

Ehdotus savuttoman nikotiinituotteen käytön kieltämisestä päiväkodeissa ja oppilaitoksissa sekä hallussapitokieltoa koskeva ehdotus parantaa esimerkiksi opettajien ja muiden alle 18-vuotiaiden parissa työskentelevien mahdollisuuksia puuttua nikotiinipussien ja suussa käytettäväksi tarkoitettun tupakan käyttämiseen kouluissa. Tuotteiden toisiaan muistuttava ulkonäkö on johtanut siihen, että kouluissa on käytännössä hankalaa puuttua myöskään tupakkaa sisältävän nuuskan hallussapitoon ja käyttämiseen, vaikka se on jo voimassa olevassa laissa kiellettyä. Ehdotus yksinkertaa tilannetta ja mahdollistaa molempien tuotteiden käyttöön puuttumisen oppilaitoksissa. Tämä on tärkeää myös ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta.

Kuopion ympäristöterveydenhuolto kannattaa esitettyjä muutoksia ja pitää lakiuudistusta tärkeänä sekä kunnallisen viranomaisvalvonnan että laajemman terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

Tarja Hartikainen
Ympäristöterveyspäällikkö

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Kuopion kaupungin asiantuntijajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

